

Súd: Okresný súd Čadca
Spisová značka: 16C/238/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5314209425
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Alena Jančulová
ECLI: ECLI:SK:OSCA:2016:5314209425.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Čadca sudkyňou Mgr. Alenou Jančulovou v právnej veci navrhovateľky v rade 1/ D. U., nar. XX.X.XXXX, bytom Y., I. H. XXX, 2/ F.. N. U., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom Y., I.J. H. XXX, 3/ K. U., nar. XX.X.XXXX, bytom Č., N. XXX, 4/ K. U., nar. XX.X.XXXX, bytom Y., I. H. XXX, navrhovateľa v rade 1/ až 4/ právne zastúpení Advokátskou kanceláriou JUDr. Ladislav Ščury, advokát, Mierová 1725, Čadca, proti odporcom v rade 1/ D. Š., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom Ž., W.. M..H. XXX/XX, právne zastúpeného ADVOKÁTI Müller & Dikoš, s.r.o., Závodská cesta 3911/24, Žilina, IČO: 36864455, 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00151700, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

Súd návrh **z a m i e t a .**

Navrhovateľa v rade 1/ až 4/ sú **p o v i n n í** zaplatiť spoločne a nerozdielne odporcom v rade 1/ náhradu trov konania 1.477,19.- € pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu odporcu v rade 1/ č.ú. IBAN :N. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, VS XXXXXX do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Odporcom v rade 2/ sa náhrada trov konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Podaným návrhom došlým súdu dňa 20.10.2014 sa navrhovateľa v rade 1/ až 4/ voči odporcom v rade 1/, 2/ domáhali náhrady nemajetkovej ujmy celkom v sume 23.000.- € vrátane trov konania. Podanie návrhu odôvodnili tou skutočnosťou, že odporca v rade 1/ dňa 8.12.2004 riadil vozidlo značky I. G., D..Č.. L. XXX G., pričom predchádzal vozidlo autoškoly značky Š. P., D.. Č.. U. XXX M.. Nedodrжал bezpečný bočný odstup od vozidla autoškoly, ako aj najvyššiu povolenú rýchlosť. Zavinil bočnú kolíziu s vozidlom autoškoly, v dôsledku ktorej Škoda-Fábria vybočila do ľavého jazdného pruhu. Vodič motorového vozidla zn. S. G. N. XXX L. H. , ktorý sa pohyboval so svojim vozidlom rýchlosťou najmenej 112 km/hod. sa nedokázal vyhnúť náhlejšej prekážke vytvorenej mu vozidlom Škoda-Fábria a čele narazil do ľavej zadnej časti Škoda Fábrie, čo malo za následok vypadnutie spolujazdca K. U. N.. z vozidla autoškoly, pri ktorom utrpel ťažké zranenie, na následky ktorých dňa 9.12.2004 v Nemocnici s poliklinikou Čadca zomrel. K. U. starší bol spolujazdcom vo vozidle autoškoly a bol manželom navrhovateľky v rade 1/ a otcom navrhovateľov v rade 2/ až 4/. Dňa 20.10.2011 vydal Krajský súd v Žiline ako odvolací trestný súd rozsudok, ktorým obž. L. H. oslobodil spod obžaloby pre trestný čin ublíženia na zdraví a potvrdil rozsudok Okresného súdu Čadca sp.zn. 2T/55/2009 z 26.5.2011, ktorým bol odporcom v rade 1/ D. Š. uložený trest odňatia slobody vo výmere 1 rok, pričom výkon tohto trestu mu bol podmienenečne odložený na skúšobnú dobu 2 roky. Zároveň mu bol uložený aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na 2 roky. Poškodených K. U., D.X. U., Národnú diaľničnú spoločnosť v trestnom konaní súd odkázal s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie. Odporca v rade 1/, ktorý dopravnú nehodu spôsobil a ktorý mal poistené svoje osobné motorové vozidlo u odporcu v rade

2/ nie je ochotný im uhradiť predmetnú nemajetkovú ujmu a rovnako ju nie je ochotný uhradiť ani odporca v rade 2/. Poukázali na nerozlučné spoločenstvo odporcov v rade 1/, 2/, čo sa týka náhrady škody. Odporca v rade 1/ svojím správaním pri riadení motorového vozidla, ktorým dopravnú nehodu spôsobil zasiahol do ich práva na ochranu osobnosti, života, zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ale najmä do súkromného života ako fyzických osôb, ich rodiny a domova. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov zo strany iného predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život osoby ako čiastkových práv na ochranu osobnosti. Sú toho názoru, že ak v danom prípade protiprávnym konaním odporcu v rade 1/ došlo k úmrtiu K. U. N., došlo tým aj k porušeniu ich práva na súkromie (súkromný a rodinný život). Poukázali na vysokú intenzitu nepriaznivého následku, ktorá je daná predovšetkým nereparovateľnosťou následkov zásahu do ich práv a mierou ako sa smrť K. U. N. premietla do ich psychiky. V tomto smere je rozhodná aj doba, po ktorú sa nebohý staral o ich domácnosť ako hlava rodiny, bol váženým občanom, pôsobil ako poslanec mestského zastupiteľstva S. Y.. Poukázali zároveň na uznesenie Krajského súdu v Prešove č. 6Co/127/2010 zo dňa 28.10.2013, ktorý v rámci svojho rozhodovania položil Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku, na základe ktorej Súdny dvor vydal rozsudok dňa 24.10.2010 vo veci C-22/2012 (H.Í. E. K. V. K. M. N.). V znení čl. 3 ods.1 smernice Rady 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, čl. 1 ods.1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.5.2005 a čl. 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám, obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poistného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

K podanému návrhu sa písomne vyjadril odporca v rade 1/ (viď vyjadrenie č.l. 65, 66). Vo svojom vyjadrení udáva, že nebol to výlučne odporca v rade 1/, ktorý svojím konaním zasiahol do osobnosti navrhovateľov. Má za to, že to bol aj L. H. a navrhovateľ v rade 3/, ktorí svojím konaním ovplyvnili zásah do osobnosti navrhovateľov 1/, 2/, 4/. L. H. mohol predísť dopravnej nehode (ak by išiel povolenou rýchlosťou) a navrhovateľ v rade 3/ mal zabrániť prítomnosti K. U. N. vo vozidle autoškoly. To znamená, že k smrti K. U. N. by vplyvom ich konaní nemuselo dôjsť a teda nemuselo dôjsť ani k pretrhnutiu citových väzieb medzi navrhovateľmi a K. U. st. Poukázali na to, že k smrti K. U. došlo aj v dôsledku pričinenia samotného K. U. N., ktorý nebol vo vozidle autoškoly pripútaný. Uvádzal, že navrhovatelia si náhradu nemajetkovej ujmy neuplatnili v trestnom konaní a odporcu v rade 1/ pred podaním žaloby na poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nikdy nevyzývali. K dopravnej nehode došlo 8.12.2004. K úmrtiu K. U. N. došlo dňa X.XX.XXXX. Žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy podali až dňa 20.10.2014, pričom svojich práv v súvislosti s náhradou škody sa zastúpení advokátom domáhali súdnou cestou od 8.12.2006. V tomto konaní preto vzniesli proti uplatnenému nároku navrhovateľov námietku premlčania. Poukázali na to, že od smrti K. U. N. uplynulo už takmer 10 rokov a navrhovateľom nič nebránilo, aby si právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch uplatnili počas plynutia 3-ročnej premlčacej doby. Pričom všeobecná 3-ročná premlčacia doba plynula od 10.12.2004 do 10.12.2007. Vyslovili názor, že navrhovatelia zavinili márne uplynutie premlčacej doby. V čase vznesenia námietky premlčania pritom neexistovali žiadne okolnosti výnimočnej intenzity, ktoré by nasvedčovali vzneseniu námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi, resp. s úmyslom odporcu v rade 1/ poškodiť navrhovateľov. Z toho titulu navrhli, aby súd návrh navrhovateľov v celom rozsahu zamietol a odporcovi v rade 1/ priznal náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia.

Odporca v rade 2/ v písomnom vyjadrení k podanému návrhu (č.l. 28-31) vyslovil námietku pasívnej vecnej legitímácie svojej osoby v konaní a taktiež vyslovil aj námietku premlčania.

Navrhovatelia v rade 1/ až 4/, ktorí boli súdom poučení podľa § 120 ods.4 O.s.p. a ktoré poučenie im aj bolo doručené (viď poučenie č.l. 71, 72) sa prostredníctvom právneho zástupcu vyjadrili k vyjadreniam odporcov v rade 1/, 2/. Vo svojom vyjadrení uviedli, čo sa týka vyslovene námietky premlčania uplatnenej odporcami v rade 1/, 2/, že právo na náhradu škody sa premlčí za 2 roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a kto za ňu zodpovedá. Obidve podmienky musia byť splnené kumulatívne. Je potrebné

vychádzať z preukázanej a nie z predpokladanej vedomosti poškodeného o vzniknutej škode a jej rozsahu. Poukázali na to, že pri škodách spôsobených na zdraví neplatí žiadna objektívna premlčacia doba. Ďalej uviedli, že tvrdenie odporcu v rade 1/, že všeobecná 3-ročná premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv v zmysle uznesenia NS SR sp.zn. 5Cdo/265/2009 je nesprávne, nakoľko pre dôvodné žalovanie povinného subjektu musel mať dôkaz o tom, že žalovaný v rade 1/ svojím protiprávnym konaním spôsobil škodu a za túto zodpovedá. Od začatia trestného konania do jeho skončenia - vydaním rozsudku Krajského súdu Žilina 3To/98/2011, ktorým súd zamietol odvolanie D. Š. a potvrdil Okresného súdu Čadca o vine a treste u odporcu v rade 1/ premlčacia doba neplynula, ale spočívala. Poukázali na rozsudok NS SR č. 5Cz/27/83, v ktorom vyslovil NS názor, že ak poškodený uplatnil v trestnom konaní nárok na náhradu škody spôsobenej mu trestným činom a v tomto začatom konaní riadne pokračoval, premlčacia lehota sa zastaví a v priebehu tohto konania neplynie. Po skončení trestného stíhania, v ktorom nedošlo k uloženiu povinností nahradiť uplatnenú škodu a poškodený bol vyrozumený o skončení stíhania, bez premlčacej doby pokračuje. Čo sa týka pasívnej vecnej legitímácie odporcu v rade 2/ poukázal na to, že v rámci náhrady škody sa odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods.2 písm.a) Zákona č. 381/2001 Z.z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. Poukázal pritom na rozsudok KS v Trnave sp.zn. 11Co/116/2013, KS v Bratislave sp.zn. 8Co/67/2012. Taktiež poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EU vo veci E. C-22/12 Legal News, rozsudok NS SR č. 3Cdo/228/2012 z 26.9.2013 a na prvú, druhú a tretiu Smernicu Rady EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu prevádzkou motorových vozidiel: okrem iného čl.3 ods.1 prvej smernice, ktorá uvádza, že povinné zmluvné poistenie pokrýva škodu na majetku, ako aj na zdraví. Poukázali aj na právny názor sudcu NS SR JUDr. Rudolfa Čirča, ktorý uvádza, že ujma pozostalých by sa mala hradiť z povinného zmluvného poistenia, pretože pojem škody treba vykladať extenzívne; pod neho spadá aj nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv. Vzniká značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za túto nemajetkovú ujmu. Tiež nemožno opomíňať účel zákona. Treba sa od neho odchýliť, ak si to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a podobne.

Navrhovatelia v rade 1/až 4/ na pojednávaní dňa 9.3.2016 prostredníctvom právneho zástupcu poukázali na to, že námietka odporcov v rade 1/, 2/ čo sa týka premlčania nimi uplatneného nároku je v rozpore s dobrými mravmi, pričom rozpor s dobrými mravmi vo vyslovenej námietke vidia v tom, že žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy boli spočiatku súdmi zamietané. Poukázali, že až po rozhodnutí ESD vo veci E. začali byť tieto nároky súdmi priznávané. Navrhovatelia si v čase smrti K. U. N.. neboli vedomí toho, že sa môžu domáhať aj náhrady nemajetkovej ujmy a preto až potom čo Slovenské súdy začali tieto nároky priznávať a s poukazom na rozsudok ESD vo veci E. podali návrh na náhradu nemajetkovej ujmy. Vyslovenú námietku premlčania v rozpore s dobrými mravmi vidia v tom, že bola spôsobená smrťou ich otca a manžela. Túto zavinil odporca v rade 1/ svojím konaním, za čo bol aj právoplatne odsúdený a majú za to, že na túto skutočnosť musí súd prihliadať v rámci vyhodnotenia námietky premlčania..

Medzi účastníkmi nie je sporná tá skutočnosť, že dňa 8.12.2004 došlo k dopravnej nehode, ktorú spôsobil odporca v rade 1/ D. Š., v dôsledku ktorej nehody došlo k ublíženiu na zdraví u K. U. N., v dôsledku ktorej nehody K. U. N.. dňa X.XX.XXXX v Nemocnici s poliklinikou Čadca zomrel. Medzi účastníkmi nie je sporná ani tá skutočnosť, že navrhovatelia v rade 1/ až 4/ sú s poukazom na ustanovenie § 15 Občianskeho zákonníka osobami, ktorým patrí právo uplatňovať si právo na ochranu osobnosti.

Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že medzi účastníkmi je sporná tá skutočnosť, či:

- I. - odporca v rade 2/ je v tomto konaní pasívne legitímovaný ,
- II. - nárok navrhovateľov rade 1/ až 4/ je premlčaný
- III. - vyslovená námietka premlčania odporcami v rade 1/, 2/ je v rozpore s dobrými mravmi.

I. Čo sa týka námietky pasívnej legitímácie odporcu v rade 2/ v konaní :

Podľa § 1 ods.1 Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom (ďalej len Zák.č. 381/2001 Z.z.) tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len poistenie zodpovednosti) a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len kancelária).

Podľa § 4 ods.1 Zákona č. 381/2001 Z.z. poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovacej zmluve.

Podľa § 4 ods.2 Zákona č. 381/2001 Z.z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu, a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí, c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písm.a), b), d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods.6 písm.a) alebo písm.b) alebo poisťovateľ neoprávnené odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnené krátil poskytnuté poistné plnenie, d) ušlého zisku.

Podľa § 15 ods.1 Zákona č. 381/2001 Z.z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi (20) a je povinný tento nárok preukázať (21).

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods.3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 16 Občianskeho zákonníka, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

Podľa § 54 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nesmú odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktorému tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. V pochybnostiach o význame zmluvnej podmienky sa výklad priaznivejší pre spotrebiteľa neuplatní, ak právo na príslušnom orgáne uplatňuje právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa.

Podľa § 415 Občianskeho zákonníka, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

Podľa § 420 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby sami za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá. Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Podľa § 442 Občianskeho zákonníka, uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk). Pri škode spôsobenej niektorým trestným činom korupcie sa uhrádza aj nemajetková ujma v peniazoch. Škoda sa uhrádza v peniazoch; ak však o to poškodený požiada a ak je to možné a účelné, uhrádza sa škoda uvedením do predošlého stavu. Ak bola škoda spôsobená úmyselným trestným činom, z ktorého mal páchatel' majetkový prospech, môže súd rozhodnúť, že právo na náhradu škody možno uspokojiť z vecí, ktoré z majetkového prospechu nadobudol, a to i vtedy, ak inak podľa ustanovení občianskeho súdneho poriadku nepodliehajú výkonu rozhodnutia. Dokiaľ právo na náhradu škody nie je uspokojené, nesmie dlžník s takými v rozhodnutí uvedenými vecami nakladať.

Podľa § 444 Občianskeho zákonníka, pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

Podľa § 448 Občianskeho zákonníka fyzická osoba, voči ktorej mal zomretý v čase svojho úmrtia vyživovaciu povinnosť, má nárok na pozostalostnú úrazovú rentu. Tento nárok sa posúdi a suma pozostalostnej úrazovej renty sa určí podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

Podľa § 449 ods.1, 2 Občianskeho zákonníka, pri škode na zdraví sa uhradzujú aj účelné náklady spojené s liečením. Pri usmrtení sa uhradzujú aj primerané náklady spojené s pohrebom, pokiaľ neboli uhradené pohrebným poskytnutým podľa predpisov o nemocenskom poistení.

Občianskoprávne sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby upravuje ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka. Zákonná úprava vymedzuje vzťah medzi osobou, do ktorej práv na ochranu osobnosti bolo neoprávnene zasiahnuté (môžu ňou byť len fyzické osoby) a osobou, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (môžu ňou byť aj právnické osoby).

V Zákone č. 381/2001 Z.z. nie je osobitne definovaný pojem škoda a ani občiansky zákonník definíciu nepodáva. Platná smernica EP a Rady 2009/103/ES z 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel rovnako nevysvetľuje, čo treba rozumieť pod pojmom škoda.

Zákon č. 318/2001 Z.z., § 1 ods.1, upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len poistenie zodpovednosti) a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov. Z tohto ustanovenia vyplýva, že jeho predmetom je upraviť povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len PZP). Určenému predmetu korešponduje aj vymedzenie na koho sa poistenie zodpovednosti vzťahuje (na každého, kto zodpovedá za škodu) a vymedzenie rozsahu poistného krytia. Poistenie zodpovednosti podľa § 4 ods.1 Zákona sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Poistený má podľa § 4 ods.2 tohto zákona z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázateľné nároky na náhradu po a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci, c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písm.a), b) a d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods.6 písm.a) alebo b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, d) ušlého zisku. Poistený má podľa písm.a) z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení a je oprávnený uplatniť svoj nárok priamo proti poisťovateľovi. V zmysle § 15 ods.1 tohto zákona, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému a poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Právna úprava rozsahu poistenia zodpovednosti § 4 ods.2 Zákona podáva taxatívny výpočet prípadov podliehajúcich poistnému krytiu a sú z aspektu rozlíšenia odškodnenia, čo sa odškodňuje (okrem prípadu uvedeného pod písm.c)) plne v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody v občianskom zákonníku (ďalej len občiansky zákonník) v § 442 a nasledujúcich občianskeho zákonníka. Pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ), pri strate života sa výživou oprávneným osobám priznáva úrazová renta - § 448 OZ, a uhrádzajú sa aj náklady spojené s pohrebom, prípadne liečením - § 449 OZ. Pojem nákladov pri úmrtí, ktorý Zákon o PZP pre účely tohto zákona osobitne nedefinuje (nedefinuje ho ani občiansky zákonník), je potrebné vysvetľovať vo význame výdavkov, ktoré boli v súvislosti s usmrtením poškodeného preukázateľne vynaložené, a tieto je poisťovňa povinná za poškodeného nahradiť, ale len vtedy, ak boli v skutočnosti vynaložené a ak sa tak stalo v príčinnej súvislosti s usmrtením poškodeného, pričom osoba, ktorá ich vynaložila, je povinná ich nielen presne uviesť, ale aj preukázať. Chráneným predmetom za poškodenie ktoré má poisťovateľ plniť za poisteného poškodenému, nie je teda zásah do osobnostných práv.

Odlišnosť nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka od škody podľa § 420 a nasledujúce OZ potvrdzuje tiež ustanovenie § 16 OZ, podľa ktorého kto neoprávneným zásahom

do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Podľa súčasnej platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, to znamená podľa § 11 a nasledujúceho Občianskeho zákonníka. Z vyššie uvedeného vyplýva, že do pojmu „nákladov pri usmrtení“, nemožno subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy.

Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie odporcu 2/ je rozhodujúce, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitím Zákona č. 381/2001 Z.z. Súd vychádza z rozsudku Súdneho dvora zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 E., ktorý rozhodol, že čl. 3 ods.1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods.1, 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou EP a Rady 2005/14/ES z 11.5.2005, a článok 1 prvý odsek tretej Smernice Rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že priznanie nároku navrhovateľovi, ktorý si uplatňuje nárok od poisťovne -(odporcu) s poukazom na krytie povinným poistením motorového vozidla je podmienené úpravou vnútroštátneho práva. Unijné právo vzťahy ohľadne náhrady škody nereguluje, keď harmonizácia sa týka až následného poistného krytia náhrady utrpenej nemajetkovej ujmy, ak ju vnútroštátne právo priznáva. Keďže zák.č. 381/2001 pojem škody nevymedzuje osobitným spôsobom a nemá ani špeciálne ustanovenie, čo sa odškodňuje, nie je dôvod takto vymedzenú škodu v občianskom zákonníku nestotožniť so škodou v zmysle § 4 ods. 2 zák.č. 381/2001 Z.z. Zák.č. 381/2001 neumožňuje navrhovateľovi požadovať od odporcu náhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia. Z tohto zákona jednoznačne vyplýva, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jednej z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do života a zdravia fyzickej osoby, nepatrí medzi nároky kryté poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď ustanovenie § 4 cit. zákona taxatívne vymedzuje nároky, ktoré sú z povinného zmluvného poistenia kryté (vid'. uznes. NS SR č. 4 Cdo 168/2009 zo dňa 20.4.2011).Súd zároveň poukazuje aj na rozsudok Krajského súdu Žilina sp.zn. 5Co/141/2011, v zmysle ktorého vyplýva, že povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovenia § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka.

K otázke možnej interpretácie náhrady škody v tom zmysle, že by bolo možné pod pojem škody pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. podriaďiť i nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spočívajúca v strate blízkej osoby, súd poznamenáva, že platná práva úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upravenom v § 11 a nasl. OZ (s ním spojeným právom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch) a právom na náhradu škody v zmysle § 415 a nasl. OZ. Medzi týmito dvomi inštitútmi je pojmová a obsahová odlišnosť. Právo na náhradu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka. Na rozdiel od tohto práva právo na náhradu škody patrí jak fyzickej, tak aj právnickej osobe a má majetkovú povahu. Zásadný rozdiel je aj v spôsobe odškodňovania. Pri nemajetkovej ujme sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať. V prípade náhrady škody však treba výšku škody presne preukázať.

V ustanovení § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je upravený pojem nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv, ako jeden z právnych prostriedkov ochrany osobnostných práv.

Podstatou a účelom nemajetkovej ujmy v peniazoch je poskytnúť fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené, priznanie peňažnej satisfakcie. Nakoľko skutočnú ujmu nie je možné presne zistiť (je možné ju len predpokladať) výška nemajetkovej ujmy sa nedá presne vyčíslieť a ani preukázať, a preto nie je možné subsumovať do pojmu nákladov pri usmrtení náhradu nemajetkovej ujmy. Medzi pojмами nie je obsahová ani pojmová blízkosť a rozdielna je ich podstata a účel, ktorému slúžia a tiež i gramatický význam, a nenasvedčuje ani ich systematické zaradenie. Chráneným predmetom, za poškodenie ktorého má poisťovateľ plniť za poškodeného, ak v poisťovej zmluve nie je uvedené inak, nie

je zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že do pojmu nákladov pri usmrtení nemožno subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy.

Článok 3 Dohovoru o práve využiteľnom na dopravné nehody uzavretého v Hágu 4.5.1971, ktorý ratifikovala Slovenská republika stanovuje: rozhodujúcim právom sú vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode. Ak ide o krytie škôd spôsobených motorovými vozidlami, povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľne v spore vo veci samej.

Vnútroštátne právo SR náhradu nemajetkovej ujmy na základe zák.č. 381/2001 Z.z. neumožňuje.

Z čoho vyplýva, že námietka odporcu Allianz - Slovenská poisťovňa, že nie je v danej veci pasívne legitimovaná je dôvodná a preto súd návrh navrhovateľov 1/ až 4/ vo vzťahu k odporcovi v rade 2/ ako nedôvodný zamietol.

II. Vyslovená námietka premlčania odporcami v rade 1/ a 2/

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Generálna klauzula ochrany osobnosti obsiahnutá v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka bola prispôbena listine základných práv a slobôd Zákonom č. 509/1991 Z.z. účinným od 1.1.1992, odkedy až do súčasnosti toto ustanovenie znie tak, že fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Účinnosťou tohto zákona bola pod ochranu osobností zahrnutá aj ochrana súkromia, ktorá zahŕňa právo na nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca v kruhu jeho najbližších. Jednou z hodnôt osobností každej fyzickej osoby ako celku, ktorej rešpektovanie musí občianske právo voči subjektom v rovnakom postavení zabezpečovať, je právo na súkromie.

Obsah práva na súkromie, je nutné určovať so zreteľom na ústavné predpisy a ustanovenia medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách uvedených v čl. 154C ods.1 Ústavy SR, v ktorých má pozitívna zákonná úprava práva občana na súkromie svoj prirodzeno-právny zdroj.

Podľa § 15 Občianskeho zákonníka po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať práva na ochranu osobnosti manželovi a deťom a ak ich niet jej rodičom.

Z ustanovenia § 13 ods.1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 101 OZ

Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plyní odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 106 ods. 1, 2 OZ

(1) Právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

(2) Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

Ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka, upravujúce právne prostriedky ochrany osobnosti, bolo do občianskeho zákonníka zavedené novelou vykonávanou Zákon č. 87/1990 s účinnosťou od 29.3.1990. Dovtedy po prijatí Zákona č. 40/1964 Zb. síce figurovala ochrana osobnosti a súd mohol priznať dotknutej osobe aj primerané zadostučinenie, ale len vo forme zadostučinenia morálneho. Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovatelia v rade 1/ až 4/ si uplatňujú samostatný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, nakoľko nárok na náhradu škody si už uplatňovali na Okresnom súde v Čadci v konaní vo veci 7C/104/2006, ktorý nárok im aj bol zo strany súdu priznaný. Pokiaľ ide o vyslovenú námietku premlčania uplatneného nároku zo strany odporcov v rade 1/, 2/ podľa § 100 ods.1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonávalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Z ustanovenia § 100 ods.2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že sa premlčujú všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka. Nepremlčujú sa takisto práva z vkladov na vkladných knižkách alebo na iných formách vkladov a bežných účtov, pokiaľ vkladový vzťah trvá (§ 100 ods.3 Občianskeho zákonníka).

Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahov. Premlčaním právo nezaniká, iba sa záväzne oslavuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania takto zabraňuje dlhodobému trvaniu práva im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať u súdu svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občiansko-súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods.1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov.

Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, ktorej sa navrhovatelia v rade 1/ až 4/ domáhali svojim návrhom, táto vyjadruje najmä náhradu za utrpené pocity stresu, smútku, straty zo spoločensva s blízkou osobou a podobne. K vzniku nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby môže dôjsť vzhľadom na odlišnú povahu jednotlivých hodnôt osobnosti tvoriaci ich fyzickú a morálnu jednotu rôznym spôsobom. Predpokladom vzniku na náhradu nemajetkovej ujmy v predmetnom prípade sú: 1/ existencia ujmy (spočívajúca v poškodení duševného zdravia navrhovateľky v rade 1/), šok, stres, smútok, strata zo spoločensva s blízkou osobou u navrhovateľov v rade 1/ až 4/, 2/ Porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon (spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovedajúcej za narušenie osobnostných práv navrhovateľov), 3/ Príčinná súvislosť medzi touto ujmu a protiprávnym konaním.

Podľa § 13 ods.3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Osobnosť človeka je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva. V prípade neoprávneného zásahu do určitého absolútneho osobnostného práva vznikne poškodenej osobe právo domáhať sa svojej ochrany. Jednotné právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby je zabezpečované radom čiastkových prostriedkov, na ktoré sa možno pozerat' relatívne úplne samostatne. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv (podobne ako je to v prípade bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, alebo práva na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom podľa ustanovenia § 17 ods.2 Zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov), jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobné

právo majetkovej povahy. Obsah nároku a nie predmet jeho ochrany je to, čo robí pre povahu nároku rozhodujúce, či sa uplatní všeobecný právny inštitút premlčania. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky.

Počiatok plynutia všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Uvedený zásah bol jedným konaním odporcu v rade 1/ aj keď účinky tohto zásahu budú pretrvávať po dlhú dobu. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním odporcu v rade 1/ bolo jedným činom zasiahnuté do práva na život manžela a otca odporcov v rade 1/ až 4/ a to dňom 9.12.2004 a do práva na súkromie a rodinný život navrhovateľov v rade 1/ až 4/, ktorý nastal momentom jeho smrti a ktorého následky v podobe rôznej formy citovanej škody (šoku, traumy, smútku, straty zo spoločenstva s blízkou osobou) u navrhovateľov stále pretrvávajú. Navrhovatelia v rade 1/ až 4/ preto mohli svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 10.12.2004. Od tohto dňa im začala plynúť všeobecná 3-ročná premlčacia doba, ktorá skončila 10.12.2007. Navrhovatelia v rade 1/ až 4/ však návrh podali na súde až dňa 20.10.2014 (t.j. skoro 7 rokov po uplynutí premlčacej doby). Uplatňovanie práv na náhradu škody v trestnom konaní a vôbec existencia trvania trestného alebo iného konania voči osobe zasahujúcej do osobnosti fyzickej osoby nemá vplyv na plynutie premlčacej lehoty (nespôsobí prerušenie jej plynutia), má vplyv len na preukázanie zodpovednosti deklaratórnym rozhodnutím. Zodpovednosť za zásah do práv fyzickej osoby predstavujúcej zásah do ochrany osobnosti je zodpovednosť objektívna, neviazaná na zavinenie (preto je nezávislá i na trestnom, priestupkovom, správnom alebo inom konaní) a bez možnosti vyvinenia sa.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť aj to, že k obdobnému právnomu záveru o premlčateľnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch dospel aj NS SR vo svojom rozhodnutí sp.zn. 5Cdo/278/2007 zo dňa 25.9.2008, v rozhodnutí sp. zn 5 Cdo 265/2009 zo dňa 17.2.2011.

Pokiaľ navrhovatelia v rade 1/ až 4/ uvádzajú, že sa dozvedeli o škode dňa 9.12.2004 a o tom, kto za túto škodu zodpovedá sa dozvedeli až dňom právoplatnosti rozsudku, ktorým bol odporca v rade 1/ právoplatne uznaný za vinného, okresný súd poukazuje na rozsudok NS SR č.k. 3Cdo/46/2010. Počiatok plynutia všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby na náhradu nemajetkovej ujmy je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. K zásahu do práv navrhovateľov v rade 1/ až 4/ na ochranu ich súkromia zahrňujúceho právo na plnohodnotný rodinný život a to k spôsobeniu smrti manžela a otca navrhovateľov došlo konaním odporcu v rade 1/ dňa X.XX.XXXX. Na úmrtí manžela a otca navrhovateľov by nič nezmenila skutočnosť, či konanie odporcu, ktorým spôsobil smrť K. U. N.. bolo kvalifikované ako trestný čin. Pokiaľ bol tento zásah neoprávneným bol takým už od svojho počiatku, teda ku dňu spáchania skutku. Okolnosť, že neoprávnenosť zásahu bola predmetom dokazovania v trestnom konaní, nemá vplyv na plynutie premlčacej doby vo vzťahu ku skutku, ktorý sa už stal. Námietka navrhovateľov v rade 1/ až 4/, že žalobu, teda návrh na ochranu osobnosti nemohli podať skôr, než bol odporca v rade 1/ právoplatným odcudzujúcim rozhodnutím uznaný vinným zo spáchania trestného činu, pretože by išlo o žalobu predčasnú, je nedôvodná, keďže takýto nárok by bol uplatnený v súlade so zákonom obdobne ako nárok na náhradu škody uplatnenú mimo trestného konania, ale súvisiaci s trestným konaním. Pokiaľ by rozhodnutie v občiansko-právnej veci bolo závislé od výsledkov trestného konania, nemožno považovať žalobu za predčasnú, ale je dôvod na postup podľa ustanovenia § 109 ods.2 písm.c) O.s.p. Navrhovatelia v rade 1/ až 4/ teda objektívne mali a mohli uplatniť svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy po dni, kedy došlo k úmrtiu ich otca a manžela, teda 10.12.2004.

Okresný súd poukazuje na to, že v občiansko-súdnom konaní vo veci 7C/104/2006 vedenej na základe žaloby navrhovateľov v rade 1/ až 4/ nebola uplatňovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu podľa § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka navrhovatelia v rade 1/ až 4/ výslovne uplatnili až v občiansko-súdnom konaní vo veci 16C/238/2014. V danej veci sa preto premlčacia doba počas trestného ani civilného konania v predchádzajúcich veciach nezastavila, nespočívala v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka.

S poukazom na vyššie uvedené súd dospel k záveru, že nárok navrhovateľov v rade 1/ až 4/ je premlčaný, pričom premlčacia doba im skončila dňa 10.12.2007.

III. - vyslovená námietka premlčania odporcami v rade 1/, 2/ je v rozpore s dobrými mravmi.

Navrhovatelia v rade 1/, 3/, 4/ na pojednávaní dňa 9.3.2016 poukázali na to, že námietka odporcov v rade 1/, 2/ čo sa týka premlčania nimi uplatneného nároku je v rozpore s dobrými mravmi. Právny zástupca navrhovateľov v rade 1/až 4/ uviedol, že rozpor s dobrými mravmi vo vyslovenej námietke vidí v tom, že žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy boli spočiatku súdmi zamietané. Poukázali, že až po rozhodnutí ESD vo veci E., začali byť tieto nároky priznávané. Navrhovatelia si v čase smrti K. U. N.. neboli vedomí toho, že sa môžu domáhať aj náhrady nemajetkovej ujmy a preto až potom čo Slovenské súdy začali tieto nároky priznávať a s poukazom na rozsudok ESD vo veci E. podali návrh na náhradu nemajetkovej ujmy. Vyslovenú námietku premlčania v rozpore s dobrými mravmi vidia aj v tom, že bola spôsobená smrť ich otca a manžela. Túto zavinil odporca v rade 1/ svojím konaním, za čo bol aj právoplatne odsúdený a majú za to, že na túto skutočnosť musí súd prihliadať v rámci vyhodnotenia námietky premlčania. Ďalej žiadali, aby súd pojednávanie odročil za tým účelom, aby podrobnejšie zdôvodnili v písomnej forme rozpor vyslovenej námietky premlčania s dobrými mravmi a tiež aj za tým účelom, aby súdu predložili rozsudok Okresného súdu Žilina a Krajského súdu Žilina v obdobnej veci, ktorá sa týkala premlčania na náhradu škody.

Súd vypočul k vyslovenému rozporu s dobrými mravmi navrhovateľov v rade 1/, 3/, 4/. Títo uviedli, že sa nevedia k rozporu s dobrými mravmi s vyslovenou námietkou vyjadriť. Ponechávajú to na svojho právneho zástupcu.

Odporcovia v rade 1/, 2/ zotrvali na vznesenej námietke premlčania. Poukázali na to, že pokiaľ navrhovatelia v rade 1/ až 4/ poukazujú na dopravnú nehodu ako skutočnosť, ktorá je konaním v rozpore s dobrými mravmi, pre ktorú by sa nemalo prihliadať na námietku premlčania, považujú ju za nedôvodnú, pretože z prednesu právneho zástupcu navrhovateľov nevyplývajú žiadne okolnosti, ktoré by sa premietali v správaní odporcu v rade 1/, ktoré by bolo v rozpore s dobrými mravmi, a ktoré bránilo navrhovateľom v rade 1/ až 4/ podať žalobný návrh včas. Právny zástupca navrhovateľov neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by sa premietali a vyplynuli zo správania odporcu v rade 1/, ktoré by boli v rozpore s dobrými mravmi a ktoré by mohli viesť k tomu, aby súd na námietku premlčania prihliadal a z ktorých by vyplývalo, že námietka dobrých mravov je zo strany navrhovateľov dôvodná.

Rovnako odporca v rade 2/ vo svojom vyjadrení uviedol, že nevyplývajú žiadne skutkové okolnosti špecifické pre daný prípad a pre vzťah medzi navrhovateľmi a odporcami, ktoré by zadávali nejaké konanie zo strany odporcu v rade 1/ alebo odporcu v rade 2/ v rozpore s dobrými mravmi. To, či došlo k vývoju v právnej praxi ohľadom priznávania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, nemá žiadnu relevanciu k posúdeniu okolností akéhokoľvek konania, ktoré by malo byť v rozpore s dobrými mravmi. Právny zástupca navrhovateľov neoznačil žiadne konkrétne konanie odporcu v rade 1/, ktoré by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Pokiaľ by takýmto konaním v rozpore s dobrými mravmi mala byť samotná škodová udalosť, táto nemôže byť dôvodom na neuplatnenie námietky premlčania. Škodová udalosť je samotnou príčinou vzniku práva a rozpor s dobrými mravmi súd musí vzhliadnuť v konaní odporcu v čase nasledujúcom po škodovej udalosti, nie v samotnej škodovej udalosti. Inak by samotný charakter škodovej udalosti mal vplyv na to, či je možné alebo nie je možné vzniesť námietku premlčania. Má za to, že aj v prípade dopravných nehôd s tragickým následkom je možné námietku premlčania vzniesť.

Súd pojednávanie za účelom písomného vyjadrenia sa k vysloveniu námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi a za účelom predloženia rozhodnutia OS Žilina a KS Žilina v obdobnej veci neodročil. Mal za to, že právny zástupca navrhovateľov v rade 1/ až 4/ mal dostatok času, aby sa vyjadril k rozporu s dobrými mravmi s námietkou odporcov v rade 1/, 2/. Námietky premlčania a výzva na vyjadrenie sa boli právnomu zástupcovi navrhovateľov v rade 1/ až 4/ doručené dňa 25.1.2016, pričom pojednávanie sa konalo dňa 9.3.2016. Dňa 1.3.2016 právny zástupca navrhovateľov doručil súdu stanovisko k vyjadreniam odporcov v rade 1/, 2/, pričom nepoukazoval na rozpor vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi.

Podľa § 3 ods. 1 O.s.p výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Vo všeobecnosti nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania odporcom mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože výkon žiadneho práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. O takýto prípad však môže ísť len výnimočne. V rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva účastníkom v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu ku vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom. Pre posúdenie primeranosti postihu je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby. V tejto súvislosti je tiež relevantné, či v konaní boli preukázané také dôvody a okolnosti prípadu, pre ktoré by mala byť námietka premlčania v rozpore s dobrými mravmi (II. ÚS 176/2011). Samotná dôvodnosť vznesenej námietky premlčania však rozpor s dobrými mravmi nezakladá. Aplikácia tohto inštitútu by mala byť len výnimočná a nemala by zhojovať neznalosť zákona. V tomto smere je potrebné poukázať aj na jednu zo základných zásad súkromného práva - *vigilantibus iura scripta sunt* - právo patrí bdelym. Preto je potrebné pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi skúmať, či účastník konania, ktorý sa dovoľáva rozporu s dobrými mravmi v súlade s § 3 ods. 1 OZ postupoval s dostatočnou mierou starostlivosti a opatrnosti práve v súlade so zásadou *vigilantibus iura*, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale aj pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich (rozh. NS SR sp. zn. 7 Cdo 507/2014) ..

Pokiaľ ide o vyjadrenie právneho zástupcu navrhovateľov v rade 1/ až 4/ , že rozpor vyslovenej námietky premlčania s dobrými mravmi zo strany odporcu vidia v tom, že žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy boli spočiatku súdmi zamietané a začali byť súdmi priznávané až po rozhodnutí ESD vo veci E. a navrhovatelia si v čase smrti K. U. N.. neboli vedomí toho, že sa môžu domáhať aj náhrady nemajetkovej ujmy , pričom námietku premlčania v rozpore s dobrými mravmi vidia taktiež aj v tom, že bola spôsobená smrť ich otca a manžela, ktorú zavinil odporca v rade 1/ svojim konaním súd poukazuje na to , že pokiaľ odporcovia v rade 1/ až 4/ si neboli vedomí toho, že sa môžu domáhať aj náhrady nemajetkovej ujmy , neznalosť zákona nie je dôvodom na to, aby odôvodňovala rozpor s dobrými mravmi vyslovenej námietky. Navrhovatelia v rade 1/ až 4/ si už v roku 2006 na Okresnom súde Čadca vo veci 7 C 104/2006 voči odporcovi uplatňovali nárok na náhradu škody a v tomto konaní boli zastúpení právnym zástupcom, nič im nebránilo, aby si zároveň uplatnili aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Súd poukazuje na to, že ustanovenie § 13 OZ upravujúce právne prostriedky ochrany osobnosti bolo do občianskeho zákonníka zavedené novelou zák.č. 87/1990 s účinnosťou od 29.3.1990. Teda už od roku 1990 sa fyzická osoba mohla domáhať s poukazom na ustanovenie § 13 ods. 2 OZ aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Samotná skutočnosť, že žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy boli spočiatku súdmi zamietané nie je dôvodom, pre ktorý by súd nemal na námietku premlčania prihliadať a vyhodnotiť ju ako rozpornú s dobrými mravmi. Súd má za to, že navrhovatelia nepostupovali s náležitou mierou predvídavosti a opatrnosti pri uplatňovaní svojich práv, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy si mohli prvýkrát uplatniť už 10.12.2004, pričom tak urobili až 20.10.2014 , t.j. skoro po 10 rokoch, pričom zavinili márne uplynutie premlčacej doby. Pred podaním návrhu vo veci 16C 238/2014 nikdy odporcu na náhradu nemajetkovej ujmy nevyzývali. Účelom premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje právo(nároky) a zároveň zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranú dobu nútené splniť si svoje povinnosti. Odporca svojim konaním nezavinil, že by si navrhovatelia v rade 1/ až 4/nemohli nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči jeho osobe uplatniť. Skutočnosť, že odporca spôsobil dopravnú nehodu v dôsledku ktorej došlo k úmrtiu K. U. N.. nemôže byť dôvodom na neuplatnenie námietky premlčania, nakoľko škodová udalosť je samotnou príčinou vzniku práva, od ktorého navrhovatelia v rade 1/ až 4/ odvodzujú svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Charakter škodovej udalosti nemá vplyv na to, či je možné alebo nie vzniesť námietku premlčania. Zákon aj v prípade dopravných nehôd s tragickým následkom umožňuje vzniesť námietku premlčania. S poukazom na vyššie uvedené, preto súd námietku premlčania vyslovenú odporcom vyhodnotil ako nie v rozpore s dobrými mravmi.

Vzhľadom k tomu, že vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že nárok navrhovateľov v rade 1/ až 4/ je premlčaný a námietku premlčania vyslovenú odporcom v rade 1/, 2/ vyhodnotil, že nie je v rozpore s dobrými mravmi, pričom odporca v rade 2/ nie je v tomto konaní ani pasívne legitimovaný návrh navrhovateľov v rade 1/ až 4/ o náhradu nemajetkovej ujmy v celom rozsahu zamietol. Vzhľadom k tomu, že nárok je premlčaný, ďalšie dokazovanie s prihliadnutím na hospodárnosť konania vo veci nevykonával.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. na základe ktorého ustanovenia účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

V tomto konaní boli úspešní odporcovia v rade 1/, 2/. Odporca v rade 2/ si náhradu trov konania neuplatnil, preto mu ani nebola ich náhrada priznaná.

Odporca v rade 1/ bol v konaní zastúpený právnym zástupcom a uplatnil si náhradu trov právneho zastúpenia v sume 1.477,19.- € za 3 úkony právnej pomoci: 1/ prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom dňa 14.5.2015, 2/ vyjadrenie k návrhu dňa 24.6.2015, 3/ účasť na pojednávaní dňa 9.3.2016- (3x 386,74.- €) + režijný paušál (2x 8,39, 1 x 8,58.- €) = 1.185,58.- € . Tiež si uplatnil aj náhradu za stratu času- 16,81.- € a cestovné náhrady ŽA - ČA a späť (účasť na pojednávaní dňa 9.3.2016) v sume 28,60.- € + DPH v sume 246,20.- €, spolu 1.477,19.- €.

Súd pri priznávaní trov konania postupoval podľa Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších zmien (ďalej len vyhlášky) . Základnú sadzbu tarifnej odmeny stanovil podľa § 10 ods. 1 vyhlášky na sumu 386,74.- € a priznal ju za 3 úkony právnej pomoci: 1/ prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom dňa 14.5.2015, 2/ vyjadrenie k návrhu dňa 24.6.2015, 3/ účasť na pojednávaní dňa 9.3.2016-podľa § 13a ods. 1 písm. a), c), d) vyhlášky - spolu v sume 1160,22.- €. Taktiež za tieto tri úkony právnej pomoci podľa § 16 ods. 3 vyhlášky priznal aj t.z.v. režijný paušál (2x 8,39 + 1 x 8,58.- €) = 25,36.- €. Podľa § 15b), § 17 ods. 1 vyhlášky priznal aj náhradu za stratu času, nakoľko právnu službu - účasť na pojednávaní pred OS Čadca vykonával právny zástupca mimo svojho sídla - v sume 14,30.- € a 2 polhodiny v sume 28,60.- € . tiež mu priznal podľa § 15 písm. a) vyhlášky cestovné náhrady (pojednávanie dňa 9.3.2016) cesta Žilina - Čadca a späť, V. V. L.-XXXFX, 0,955.-€/1l x priemerná spotreba na 1 km - 0,075 + náhrada podľa opatrenia č. 632/2008 vo výške 0,183.- € x ubehnuté km ŽA a ČA a späť 66 km v sume 16,81.- € a s poukazom na ustanovenie § 18 ods. 3 vyhlášky priznal aj 20% DPH zo sumy 1230,99 v sume 246,20.- € . Celkom 1.477,19.- €.

Nakoľko navrhovatelia v rade 1/ až 4/ v tomto konaní úspešní neboli, zaviazal ich súd spoločne a nerozdielne zaplatiť odporcovi v rade 1/ náhradu trov právneho zastúpenia vo výške ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia tohto jeho písomného vyhotovenia, prostredníctvom podpísaného súdu ku Krajskému súdu v Žiline (§ 201, § 204 ods. 1 OSP). V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods.3 OSP - z podania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, musí byť podpísané a datované) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie, alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods.1 OSP). Odvolanie možno odôvodniť len dôvodmi uvedenými v § 205 ods.2 OSP. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods.3 OSP).

Podľa § 205 ods.2 OSP odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný (§ 159 ods.1 OSP). Výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého (§ 159 ods.2 OSP). Rozsudok je vykonateľný, len čo uplynie lehota na plnenie (§ 161 ods.1 OSP). Ak nie je v rozsudku uložená povinnosť na plnenie, je rozsudok vykonateľný, len čo nadobudol právoplatnosť (§ 161 ods.2 OSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (č. 233/1995 Z.z.) ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 251 ods.1 OSP).